

РОБЕРТ ВАН ХЮЛИК

ПЕТ СИМВОЛИЧНИ

СПИРАЛИ

Част 2 от „Китайски загадки“

Превод от английски: Явор Въжаров, 1997

chitanka.info

ПРЕЗ 663 Г. ОТ Н.Е. СЪДИЯТА ДИ ЕДВА ОТ СЕДМИЦА Е ЗАЕЛ ПЪРВИЯ СИ ОФИЦИАЛЕН ПОСТ НА МАГИСТРАТ В БЪНЛАЙ — ОТДАЛЕЧЕН ОТ СТОЛИЦАТА ОКРЪГ В СЕВЕРОИЗТОЧНИЯ КРАЙ НА КИТАЙСКАТА ИМПЕРИЯ. НЕПОСРЕДСТВЕНО СЛЕД ПРИСТИГАНЕТО МУ СЕ НАЛАГА ДА РАЗСЛЕДВА ТРИ ЗАГАДЪЧНИ ПРЕСТЬПЛЕНИЯ, ОПИСАНИ В „ЗЛАТНОТО БОЖЕСТВО“. ПАК ТАМ СЕ СПОМЕНАВА ЗА ПРОЦЪФТЯВАЩАТА КОРАБОСТРОИТЕЛНА ИНДУСТРИЯ В БЪНЛАЙ И ЗА ГОСПОДИН ЙЕ БЪН, БОГАТ КОРАБОПРИТЕЖАТЕЛ. НАСТОЯЩИЯТ РАЗКАЗ ЗАПОЧВА СЪС СЦЕНА В ЛИЧНИЯ КАБИНЕТ НА СЪДИЯТА, КЪДЕТО ТОЙ Е ПОКАНИЛ НА РАЗГОВОР ЙЕ БЪН И ОЩЕ ДВАМА ВИДНИ ГРАЖДАНИ НА БЪНЛАЙ. ЧЕТИРИМАТА ТОКУ-ЩО СА ПРИВЪРШИЛИ ОБСТОЙНИТЕ РАЗИСКВАНИЯ ВЪРХУ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО НА СЪДИЯТА КОРАБОСТРОИТЕЛНАТА ИНДУСТРИЯ ДА БЪДЕ ПОСТАВЕНА ПОД ДЪРЖАВЕН КОНТРОЛ.

— Е, господа — каза съдията с доволна усмивка, — мисля, че се споразумяхме.

Съвещанието в личния му кабинет бе започнало към два часа, а сега минаваше пет. Но според съдията времето бе добре оползотворено.

— Условията, които решихме да наложим, ще удовлетворят, струва ми се, всички заинтересовани страни — с отмерен глас каза господин Хо.

Беше спретнато облечен мъж на средна възраст, бивш секретар в Министерството на правосъдието. Той погледна към седналия вдясно от него Хуа Мин, заможен корабопритежател, и добави:

— Съгласете се, господин Хуа, че нашият проект представлява безпристрастно и уравновесено разрешаване на разногласията между вас и многоуважаемия ни колега господин Йе Бън.

Хуа Мин направи кисела физиономия.

— Харесва ми думата уравновесено — сухо изрече той. — Но като търговец бих предпочел думата изгодно. Ако ми беше дадено право на свободна конкуренция с моя приятел господин Йе, резултатите едва ли биха били точно уравновесени... По-скоро щяха да са много изгодни... за мен!

— Корабостроенето е свързано с безопасността на нашето крайбрежие — решително заяви съдията. — Правителството на императора не разрешава частен монопол върху него. Прекарахме целия следобед в обсъждане на този въпрос и най-сетне, благодарение и на компетентната намеса на господин Хо, съставихме този документ, посочващ ясно правилата, които ще трябва да спазват всички корабопритежатели. Очаквам и от вас двамата да се придържате към тях.

Господин Йе Бън кимна замислено. Съдията харесваше този ловък, но честен търговец. А за Хуа Мин бе чувал, че често се забърква в разни тъмни сделки и истории с жени. Ди даде знак на прислужника да напълни отново чашите с чай, после се облегна в креслото си. Изтичаше един зноен ден, най-сетне се долавяше прохладният бриз, с който в малкия кабинет нахлу ароматът на цъфналата под прозореца магнолия. Господин Йе оставил чашата си и погледна подканящо Хо и Хуа Мин. Беше време да си вървят. Внезапно вратата се отвори и влезе сержант Хун, старият доверен съветник на съдията Ди. Той пристъпи към писалището и каза:

— Отвън ви чака човек със спешно съобщение, ваше превъзходителство!

Съдията долови многозначителния му поглед.

— Извинете ме за момент — каза той на тримата си гости, после стана и излезе със сержанта.

Щом се озоваха в коридора, Хун докладва с тих глас:

— Дошъл е домоуправителят на господин Хо. Трябва да каже на господаря си, че госпожа Хо се е самоубила.

— Всемогъщи небеса! — възклика съдията. — Кажи му да почака. По-добре аз да съобщя на господин Хо ужасната новина. Как го е направила?

— Обесила се е, господарю. В градинския павилион по време на следобедната почивка. Домоуправителят дотичал незабавно.

— Съжалявам за господин Хо! Този мъж ми харесва. Малко е суховат, но е много добросъвестен. И добре познава законите — съдията поклати тъжно глава и отново влезе в кабинета си. Седна зад писалището и заговори бавно, обърнат към господин Хо: — Вашият домоуправител, господин Хо, е пристигнал със скръбна вест. Госпожа Хо...

Хо стисна страничните облегалки на стола си.

— Жена ми!?

— Както изглежда, се е самоубила, господин Хо. Хо се надигна, после се отпусна обратно на стола.

След малко каза с беззвучен глас:

— Значи е станало тъкмо онова, от което се страхувах. Тя... тя беше толкова потисната през последните седмици — той прокара ръка

пред очите си, после попита: — Как... как го е направила, ваше превъзходителство?

— Според домоуправителя ви се е обесила. Той ви чака, за да ви отведе у дома, господин Хо. Веднага ще изпратя регистратора на смъртните случаи да състави акт. Вие, разбира се, ще искате възможно най-бързо да се приключи с формалностите.

Господин Хо като че ли не го чу.

— Умряла е! — прошепна той. — Само няколко часа след като я оставил! Какво ще правя сега?

— Ние, естествено, ще ви помогнем във всяко отношение, господин Хо — окуражително се обади Хуа Мин.

После изрази съболезнованията си, след него и Йе Бън. Хо сякаш не ги чуваше. Взираше се в пространството с изопнато лице. Изведнъж насочи поглед към съдията и след известно колебание каза:

— Трябва ми време, ваше превъзходителство, малко време, за да... Не искам да злоупотребявам с любезнотата ви, но... дали негово превъзходителство не би могъл да възложи на някой да се погрижи вместо мен за формалностите? Не искам да се прибирам у дома преди... преди аутопсията и след като мъртвото тяло вече е... — той се задави и мълкна, гледайки умолително съдията.

— Разбира се, господин Хо! — бързо отговори Ди. — Вие останете тук и си налейте още чай. Аз лично ще отида в дома ви заедно с регистратора на смъртните случаи. Ще се приготви временен ковчег. Поне това мога да направя. Вие винаги сте ми помагали с ценните си съвети, ето че и днес отново си пожертвахте следобеда в услуга на съдилището. Не, господин Хо, настоявам! Господа, вие двамата се погрижете за нашия приятел. Ще се върна след около половин час.

На двора чакаха сержант Хун и нисък закръглен човек с черна козя брадичка. Хун го представи като домоуправител на господин Хо. Съдията каза:

— Вече уведомих господин Хо. Вие можете да си вървите. Скоро ще дойда и аз — после се обърна към Хун и добави: — А ти, сержант, най-добре иди в канцеларията и разпределни служебната поща. Ще я прегледаме заедно, като се върна. Къде са двамата ми помощници?

— Ма Жун и Цяо Тай са в главния двор, господарю. Имат строева подготовка със стражниците.

— Добре. Трябва ми само началникът с двама души, за да идем до дома на господин Хо. Те ще поставят мъртвото тяло във временен ковчег. Кажи на Ма Жун и Цяо Тай, че могат да си починат, когато привършат със занятието. Тази вечер няма да ми трябват. Повикай регистратора и нареди да пригответят служебната носилка.

В малкия преден двор на скромния дом на господин Хо ги очакваше дребният закръглен домоуправител. До вратарската къщичка се суетяха две прислужнички със зачервени очи. Началникът на стражата помогна на съдията да слезе от носилката. Ди му нареди да чака в двора с двамата си подчинени, после каза на домоуправителя да го отведе заедно с регистратора в павилиона.

Дребният човечец ги поведе под навеса, опасал къщата, към просторна градина между високи стени. После се спуснаха сред разцъфналите храсти по грижливо поддържана пътечка до най-отдалечения кът на градината. Там под сянката на два високи дъба се гушеше осмоъгълен павилион, стъпил на кръгла тухлена основа. Заостреният зелен покрив бе увенчан с позлатено кълбо; сложни орнаменти, лакирани в червено, покриваха дървените колони и рамките на прозорците. Съдията изкачи четирите мраморни стъпала и отвори вратата. Във високото тясно помещение бе горещо. Тежка миризма на чуждоземно благование изпълваше застоялия въздух. Погледът на съдията веднага се спря на бамбуковата кушетка до стената вдясно. Там бе простирана неподвижна женска фигура с обърнато към стената лице. Съдията можеше да види само разпилените върху раменете гъсти кичури коса. Жената бе облечена в лятна бяла копринена роба, от която се показваха малките й нозе в бели сатенени пантофки. Ди се обърна към регистратора на смъртните случаи:

— Вие започнете огледа на тялото, аз ще съставя смъртния акт — а на домоуправителя каза: — Отвори прозорците, много е задушно!

Съдията извади от ръкава си служебна бланка и я постави на масичката до вратата. После бавно огледа помещението. На богато резбованата маса от палисандрово дърво в средата се мъдреше поднос с две чаени чаши. Квадратната кана за чай бе съборена, чучурът й лежеше върху някаква плоска месингова кутия. До кутията се виждаше

скъсан копринен шнур. До масата имаше два стола с високи облегалки. Две лавици от пъстър бамбук между прозорците допълваха обзавеждането. По лавиците бяха наредени книги и тук-там — дребни антики. Горната половина на стените беше осияна с дълги с изписани цитати от известни стихове. Всичко бе подредено с изискан вкус и внушаваше спокойствие.

След като отвори и последния прозорец, домоуправителят пристъпи към съдията и посочи массивните червени греди от лакирано дърво, които се кръстосваха под сводестия таван. От едната висеше червен шнур с разръфан прекъснат край.

— Намерихме я да виси там, ваше превъзходителство... Двамата бяхме, с личната ѝ прислужничка.

Съдията поклати глава.

— Тази сутрин госпожа Хо изглеждаше ли в по-особено настроение?

— О, не, ваше превъзходителство, по време на обедния ориз беше много весела. Но когато при господаря дойде господин Хуа Мин, тя...

— Хуа Мин ли? Защо е идвал тук? Той трябваше да се срещне с господин Хо в моя кабинет към два часа!

Домоуправителят очевидно се смущи. След известно колебание каза:

— Докато поднасях чай на двамата господа в приемния салон, без да искам, чух какво си говорят. Подразбрах, че господин Хуа настоява по време на съвещанието моят господар да ви убеди да решите нещо, от което ще има изгода. Той дори предложи на господаря ми значително... хм, възнаграждение. Разбира се, господин Хо възмутено отказа.

Приближи се регистраторът:

— Искам да покажа на негово превъзходителство нещо доста странно — каза той.

Изглеждаше разтревожен и съдията побърза да нареди на домоуправителя:

— Доведи личната прислужничка на госпожа Хо!

После се приближи до кушетката. Регистраторът бе обърнал главата на покойницата. Лицето ѝ бе силно разкривено, но си личеше, че е била красавица. Съдията определи възрастта ѝ на около трийсет

години. Регистраторът отметна косите ѝ настрана и показа на съдията следа от тежка контузия над лявото слепоочие.

— Това е едното, което ме смущава, ваше превъзходителство — бавно каза той. — Другото е, че смъртта наистина е била предизвикана от задушаване, но нито един от шийните прешлени не е разместен. Измерих дължината на шнура, висящ от онай греда горе, на парчето с примката, което е върху масата, и на самата жена. Горе-долу е ясно как е могла да направи всичко. Стъпила е на оня стол, от там — на масата. Преметнала е шнура през гредата, вързала е единия му край на плъзгащ се възел и го е затегнала. После е направила примка на другия край, нахлузила я е около врата си и е скочила от масата, при което е съборила каната. Докато е висяла там, краката ѝ почти са докосвали пода. Примката я е задушила постепенно, вратът ѝ не се е счупил. Питам се защо не е сложила върху масата другия стол, та да скочи от него. Такъв скок е щял да счупи шийните ѝ прешлени и би довел до моментална смърт. Ако този факт се свърже с контузията над слепоочието... — той замълча и многозначително погледна съдията.

— Имате право — Ди взе официалната бланка и я пъхна в ръкава си. Кога ли щеше да е в състояние да я попълни! Въздъхна и попита: — А какво ще кажете за часа на смъртта?

— Трудно е да се определи, ваше превъзходителство. Тялото е още топло, крайниците не са започнали да се вкочаняват... Но при това горещо време и в затворено помещение...

Съдията поклати разсеяно глава. Стоеше, вторачен в месинговата кутия. Беше с петоъгълна форма с изпъкнали страни, диаметърът ѝ беше около една стъпка, а височината — около един инч. На капака ѝ имаше процеп с формата на пет свързани спирали. През процепа се виждаше кафяв прах, изпълнил догоре кутията. Регистраторът проследи погледа на съдията.

— Това е часовник кадилница — обясни той.

— А, да, наистина. Петте спирали върху капака символизират петте елемента на живота. Всеки елемент е представен от една спирала. Ако се запали благовонието в началото на процепа, то ще гори бавно като фитил по протежението му. Погледнете, чаят, който се е разлял от чучура на каната, е овлажнил третата спирала и е угасил благовонието някъде по средата на цялата фигура. Ако можехме да разберем кога точно е била запалена кадилницата и колко време е било

необходимо, за да стигне огънят до средата на третата спирала, ще можем доста точно да установим времето на самоубийството. Или по-скоро на...

КАДИЛНИЦАТА ЧАСОВНИК

Съдията прекъсна фразата си, защото в този момент влезе домоуправителят, придружен от висока, около петдесетгодишна жена в спретната кафява роба. Едрото й лице бе подпухнало от плач. Щом видя неподвижната фигура на кушетката, тя се разтресе в ридания.

— Откога тази жена е на служба при госпожа Хо? — обърна се съдията към домоуправителя.

— Повече от двайсет години, ваше превъзходителство. Служила е в семейството на госпожа Хо още когато тя е била госпожица, и пристигна с нея тук преди три години, когато господарката се омъжи за господин Хо. Не е кой знае колко умна, но е добросъвестна. Господарката беше много привързана към нея.

Съдията се обърна към прислужничката:

— Хайде, успокой се! Очевидно не си на себе си, но ако отговориш бързо на въпросите ми, ще можем да поставим по-скоро тялото в ковчег, както е редът. Кажи ми познаваш ли този часовник кадилница?

Жената обърса лицето си с ръкав и отговори с равен глас:

— Разбира се, ваше превъзходителство. Той гори точно пет часа, като всяка спирала изгаря за един час. Тъкмо се канех да изляза, когато господарката се оплака от застояния въздух тук и аз запалих благовонието.

— Колко беше часът?

— Наближаваше два, ваше превъзходителство.

— Тогава ли за последен път видя господарката си жива?

— Да, ваше превъзходителство. Докато господарят разговаряше с господин Хуа в приемния салон на къщата, аз доведох господарката тук. Скоро след това дойде и господарят, за да провери дали госпожата се е настанила удобно за следобедната дрямка. Тя ми нареди да налея две чаши чай, после каза, че няма да има нужда от мен до пет часа и че ще е най-добре и аз да подремна. Винаги беше толкова внимателна! Върнах се в къщата и казах на домоуправителя да приготви за съвещанието в съдилището новата сива роба на господаря. Тогава пристигна и господарят. След като домоуправителят му помогна да се преоблече, той ми каза да доведа господин Хуа. Двамата излязоха заедно.

— А къде е бил междувременно господин Хуа?

— Заварих го в градината, ваше превъзходителство, любуваше се на цветята.

— Точно така беше — намеси се домоуправителят. — След разговора в приемния салон, за който преди малко казах на негово превъзходителство, господарят помоли господин Хуа да го извини за момент. Трябвало да каже довиждане на госпожа Хо в павилиона и да се преоблече. Изглежда, на господин Хуа му е доскучало сам в приемния салон и е излязъл да разгледа градината.

— Ясно. А сега каки кой пръв откри тялото: ти или тази жена.

— Аз, ваше превъзходителство — обади се прислужничката. — Дойдох тук малко преди пет часа и... и я видях да виси там, на гредата. Хукнах навън и извиках домоуправителя.

— Веднага се качих на стола — поде домоуправителят — и прерязах шнура, а в това време тя придържеше господарката. Разхлабих примката и двамата пренесохме тялото на кушетката. Сърцето й не биеше, а и тя не дишаше. Веднага се заехме да я

разтриваме, но беше късно. И аз побързах да изтичам до съдилището, за да кажа на господаря. Ако я бяхме намерили по-рано...

— Направили сте, каквото сте могли. Сега да видим... Каза, че по време на обедния ориз госпожа Хо е била в добро настроение... до пристигането на господин Хуа, така ли?

— Да, ваше превъзходителство. Когато съобщих за пристигането на господин Хуа, господарката пребледня и бързо се оттегли в страничната стая. Видях, че тя...

— Така ти се е сторило! — троснато го прекъсна прислужничката. — Аз я придружих от страничната стая до павилиона и не забелязах да е разстроена!

Домоуправителят се готвеше да ѝ се сопне на свой ред, но съдията вдигна ръка и му каза рязко:

— Иди във вратарската къщичка и разпитай пазача идвал ли е някой в дома, след като господарят ти и господин Хуа са излезли. Какви хора, защо и колко време са останали? По-живо!

Когато домоуправителят излезе, съдията Ди седна до масата. Поглади бавно бакенбардите си, мълчаливо вторачен в жената, която стоеше пред него със сведени очи. После проговори:

— Господарката ти е покойница. Твой дълг е да ни кажеш всичко, което може да ни помогне да открием лицето, пряко или косвено причинило смъртта ѝ. Говори! Защо пристигането на господин Хуа я разстрои?

Прислужничката хвърли уплашен поглед към съдията и отговори колебливо:

— Наистина не зная, ваше превъзходителство! Зная само, че през последните две седмици тя на два пъти ходи при господин Хуа, без господарят да знае. Исках да я придружа, но господин Фън каза... — жената замъркна. Лицето ѝ поруменя и тя прехапа ядно устни.

— Кой е този господин Фън? — остро попита съдията. Тя остана замислена, две дълбоки бръчки прорязаха челото ѝ. После сви рамене и проговори:

— Е, и без това ще се разбере, а пък и те не са правили нищо лошо! Господин Фън е художник, ваше превъзходителство, много беден, а и болен. Живееше в една мизерна съборетина близо до нашата къща. Преди шест години бащата на моята господарка, пенсиониран префект, нае господин Фън да учи госпожицата да рисува цветя. Тогава

тя беше само на двайсет и две години, а той беше такъв красив младеж!... Не е чудно, че се влюбиха един в друг. Господин Фън е толкова добър, ваше превъзходителство, а баща му беше известен учен. Но загуби всичките си пари и...

— Това няма значение! Бяха ли любовници?

Прислужничката категорично тръсна глава и отговори бързо:

— Не, ваше превъзходителство! Господин Фън бе решил да помоли някого да разговаря със стария префект за тяхната женитба. Вярно, че тънеше в немотия, но пък беше от знатен род и имаше вероятност префектът да склони. Точно тогава обаче кашлицата на господин Фън се усили. Един лекар му съобщил, че има неизлечима болест на белите дробове и че ще умре млад... Господин Фън каза на господарката, че никога няма да може да се ожени за нея и че всичко е било само един кратък пролетен сън. Той щял да замине някъде далеч, много далеч... Но тя го помоли да не заминава. Каза му, че могат да си останат приятели и че иска да е близо до него, когато състоянието му се влоши.

— Продължиха ли да се срещат и след като господин Хо се ожени за господарката ти?

— Да, ваше превъзходителство. Тук в павилиона. Но само през деня и винаги в мое присъствие. Заклевам се, той не е докоснал дори и ръката й, ваше превъзходителство.

— Господин Хо знаеше ли за тези посещения?

— Не, разбира се! Чакахме, докато господарят замине някъде за цял ден, тогава аз занасях на господин Фън бележка от госпожата и той влизаше през градинската врата, за да изпиет по чаша чай тук в павилиона. Зная, че тези нередовни срещи бяха единственото нещо, което крепеше господин Фън през тези три години, откак господарката ми се омъжи. А тя така се радваше на разговорите, които водеха! И аз винаги бях там...

— И сте посредничили за тези тайни срещи! — сурво извика съдията. — А може би и за убийството! Защото господарката ви не се е самоубила, тя е убита! В четири и половина...

— Но как господин Фън е могъл да има нещо общо с това, ваше превъзходителство? — завайка се прислужничката.

— Именно това се каня да изясня — мрачно каза съдията. После се обърна към регистратора на смъртните случаи: — Да идем във

вратарската къщичка!

Началникът и двамата стражници седяха на една каменна скамейка в предния двор. Началникът скочи на крака, отаде чест и попита:

— Да наредя ли да донесат временен ковчег, ваше превъзходителство?

— Не още — навъсено отсече съдията и отмина. Във вратарската къщичка дребният домоуправител ругаеше един съсухрен старец в дълга синя роба. Двама носачи надничаха през прозореца, подслушваха и се кикотеха злорадо.

— Този човек разправя, че никой не е идвал в къщата, ваше превъзходителство — ядосано каза домоуправителят. — Но призна, дъртият глупак, че е спал между три и четири часа. Лентяй такъв!

Без да обръща внимание на думите му, съдията рязко попита:

— Познаваш ли художник на име Фън?

Слисаният домоуправител поклати отрицателно глава, но повъзрастният от носачите извика:

— Аз познавам господин Фън, ваше превъзходителство! Често си купува купичка юфка от лавката на баща ми, там зад ъгъла. Живее под наем на тавана над една бакалница зад онази къща. Преди около час го зърнах да се навърта наоколо, при вратата на градината.

Съдията Ди се обръна към регистратора на смъртните случаи:

— Кажете на този носач да ви заведе у господин Фън и го докарате тук. В никакъв случай не му съобщавайте за смъртта на госпожа Хо! — после нареди на домоуправителя: — Заведи ме в приемната. Там ще разговарям с господин Фън.

Приемната стая се оказа неголяма, но простите мебели бяха от добро качество. Домоуправителят предложи на съдията удобно кресло до централната маса и му наля чаща чай, после се оттегли дискретно.

Докато отпиваше от чая, съдията Ди със задоволство си помисли, че вече е по дирите на убиеца. Надяваше се регистраторът да намери художника и разпитът да бъде проведен незабавно.

Регистраторът пристигна скоро, водейки висок и слаб трийсетина годишен мъж. Младият човек носеше протъркана, но чиста роба, стегната с черен памучен пояс. Лицето му с къси черни мустачки изглеждаше доста представително. Няколко кичура коса се подаваха

изпод овехтялата черна шапка. Съдията забеляза големите му, неестествено блестящи очи и червените петна върху хълтналите бузи. Покани го с жест да заеме стола от другата страна на масата. Регистраторът наля чаша чай за госта, после застана прав зад стола му.

— Чувал съм за вашето изкуство, господин Фън — любезно започна съдията. — С нетърпение очаквах да се запознаем.

Художникът пооправи робата си. Имаше издължена чувствена длан. После заговори с приятен, звучен глас:

— Чувствам се във висша степен поласкан от интереса на негово превъзходителство към мен. И все пак ми е трудно да повярвам, че сте ме повикали толкова спешно в къщата на господин Хо само за да си говорим непринудено за изкуство.

— Е, наистина не това е главната причина. В градината на тази къща се е случило нещастие, господин Фън, и са ми нужни свидетели.

Фън се изпъна в стола си и попита тревожно:

— Нещастие ли? Надявам се, че не е свързано с госпожа Хо!

— Именно с нея е свързано, господин Фън! Случило се е между четири и пет часа в павилиона. По това време вие сте идвали тук, за да я видите.

— Какво ѝ се е случило? — извика художникът.

— Вие трябва да знаете какво ѝ се е случило! — хладно каза съдията. — Вие сте я убили!

— Тя е мъртва?! — проплака Фън и зарови лице в ръцете си. Тесните му рамене се затресоха. Мина доста време преди да вдигне глава. Беше се овладял и попита с равен глас: — Бихте ли били така любезен, ваше превъзходителство, да mi кажете защо мислите, че съм убил жената, която обичам повече от всичко на света?

— Мотивът ви е бил страх от разобличаване. След сватбата на госпожа Хо вие сте продължили да ѝ се натрапвате. На нея ѝ е ставало все по-досадно и тя ви е казала, че ако не престанете да я задяввате, ще уведоми съпруга си. Днес сте се спречкали бурно с нея и сте я убили.

Художникът поклати бавно глава.

— Да — смилено каза той. — Струва ми се, че това обяснение звучи правдоподобно. А и аз наистина бях край градинската врата в посоченото от вас време.

— Тя знаеше ли, че ще дойдете?

— Да. Тази сутрин един уличен хлапак ми донесе бележка от нея. Пишеше ми, че иска спешно да ме види. Канеше ме да отида при градинската врата към четири и половина и както обикновено да почукам четири пъти, за да ми отвори прислужничката.

— И какво стана, след като влязохте в градината?

— Не съм влизал. Чуках няколко пъти, но никой не ми отвори. Известно време се разхождах напред-назад и след като направих още един безуспешен опит, се прибрах у дома.

— Покажете ми бележката!

— Не мога, унищожих я. Тя беше написала да направя така.

— Значи отричате, че сте я убили?

Фън сви рамене:

— Ако сте сигурен, че няма да можете да откриете истинския убиец, ваше превъзходителство, аз съм готов да кажа, че съм я убил, за да ви помогна да обявите случая за приключен. И без това скоро ще умра и ми е все едно дали ще бъде в леглото или на дръвника. Нейната смърт ми отнема последната причина да продължавам мизерния си живот. Защото другата ми любов — моето изкуство — вече отдавна ме е изоставила. Тази продължителна и тежка болест съсира творческото ми вдъхновение. Но ако мислите, че има начин да намерите жестокото чудовище, убило тази невинна жена, няма земна сила, която да ме накара да заблудя следствието с невярно признание за престъпление, което не съм извършил.

Съдията Ди го изгледа продължително, поглаждайки замислено бакенбардите си, а после попита:

— Госпожа Хо имаше ли навик да ви изпраща бележки чрез уличните хлапета?

— Не, ваше превъзходителство. Бележките винаги носеше личната ѝ прислужничка, а и за пръв път искаше тази да бъде изгорена. Но със сигурност беше написана от госпожа Хо — много добре познавам стила и почерка ѝ... — силен пристъп на кашлица прекъсна думите му. Той избърса устни с хартиена носна кърпичка, изгледа безучастно кървавите жилки върху нея и продължи: — Нямам представа, по какъв спешен въпрос е искала да говори с мен. И кому е било нужно тя да умре? Познавам я, както и семейството ѝ, повече от десет години и мога да ви уверя, че нямат врагове. Нито един на света! — той поглади мустасите си и добави: — Бракът ѝ, естествено, беше

щастлив. Хо е малко затворен, но искрено я обичаше, винаги е бил мил и внимателен с нея. Никога не е отварял дума да си вземе наложница, въпреки че нямаха деца. Тя също го харесваше и го уважаваше.

— Но това не ѝ е попречило да продължава да се среща с вас зад гърба му! — сухо отбеляза съдията. — Твърде осъдително за омъжена жена. За вас да не говорим.

Поетът го изглежда високомерно.

— Няма да можете да го разберете — хладно каза той. — Вие сте оплетен в мрежа от празни догми и безсмислени условности. В нашите отношения нямаше нищо осъдително. Единствената причина да пазим срещите си в тайна беше, че господин Хо е доста старомоден човек и би изтълкувал отношенията ни превратно, както впрочем правите и вие самият. Не искахме да му причиняваме мъка.

— Много деликатно от ваша страна. И тъй като много добре сте познавали госпожа Хо, не може да не знаете защо е била толкова потисната напоследък.

— О, да! Баща ѝ, старият префект, не управляваше добре финансите си и натрупа тежък дълг към оня заможен корабопритежател Хуа Мин. От месец, месец и нещо безсърдечният лихвар притиска стария човек да му даде земята си срещу задължението. Но префектът иска да си я запази. Тя принадлежи от много поколения на рода му, освен това се чувства отговорен за препитанието на изполичарите си. Хуа ще смъкне по две кожи от тези нещастници. Старият човек молеше Хуа да почака до прибирането на реколтата, тогава би могъл да му изплати поне ужасната лихва, която се е натрупала. Но Хуа го притиска да ипотекира земята, за да я заграби евтино. Госпожа Хо много се измъчваше и на два пъти ме моли да я заведа при господин Хуа. Направи всичко възможно, за да го склони да се откаже от искането си за незабавно плащане, но старият плъх ѝ казал, че ще изпълни молбата ѝ само при условие че тя се съгласи да спи с него!

— Господин Хо знаеше ли за тези посещения?

— Не. Бяхме наясно колко би го измъчвала мисълта, че бащата на жена му е в парично затруднение, а той не може да му помогне. Както знаете, господин Хо не разполага със спестявания. Той се издържа от скромната си пенсия.

— Двамата наистина сте били много внимателни към господин Хо!

— Той е прекрасен човек и го заслужаваше. Единственото, което не можеше да даде на жена си, бе интелектуална близост и точно това намираше тя у мен.

— Никога не съм виждал такава липса на елементарен морал! — възмутено извика съдията. Стана и нареди на регистратора: — Предайте този човек на началника на стражата. Нека го натикат в затвора като заподозрян в убийство. После с двама стражници отнесете тялото на госпожа Хо в трибунала и извършете щателен оглед. Докладвайте ми незабавно, щом приключите. Ще бъда в кабинета си.

И тръгна, гневно разявайки дългите си ръкави.

Господин Хо и двамата корабопритежатели, обслужвани от един чиновник, очакваха съдията в личния му кабинет. Всички понечиха да скочат, когато се появи Ди, но той им направи знак да не стават. Седна в креслото зад писалището си и каза на прислужника да напълни празните чаени чаши.

— Уредено ли е всичко, ваше превъзходителство? — тихо запита господин Хо.

Съдията изпи чая си, после се облакъти на писалището и бавно отговори:

— Не съвсем, господин Хо. Имам лоша новина за вас. Установихме, че жена ви не се е самоубила. Тя е била убита.

Господин Хо нададе сподавен стон. Господин Хуа и господин Йе се спогледаха слисано. След миг Хо едваоловимо попита:

— Убита? Кой я е убил? И защо, пресвети небеса?

— Уликите водят към един художник на име Фън.

— Фън? Художник? Никога не съм чувал за него.

— Предупредих ви, че новината е лоша, господин Хо. Много лоша. Преди да се ожените за съпругата си, тя е била в близки отношения с този художник. След сватбата ви двамата са продължили да се срещат тайно в градинския ви павилион. Възможно е той да е омръзнал и тя да е поискала да прекъсне връзката. Знаела е, че днес ще бъдете тук през целия следобед, и е пратила на Фън бележка, с която го е помолила да иде да я види. Може би тогава му е казала, че между тях всичко е свършено, и нищо чудно той да я е убил.

Хо седеше със стиснати устни и гледаше право пред себе си. Йе и Хуа блещеха изумено очи. По някое време се опитаха да си тръгнат и да оставят съдията и Хо сами, но Ди с властен жест ги накара да останат по местата си. Най-после Хо се съвзе от вцепенението и попита:

— Как я е убил мерзавецът?

— Била е повалена в несвяст с удар в слепоочието, а после вързана за шията и обесена на една греда. Убиецът е съборил чайника и огънят в часовника кадилница е угаснал. Това е станало към четири и половина, значи тогава е било извършено злодеянието. Мога да ви кажа още, че има свидетел, който е видял художника Фън да се навърта по това време край вратата на градината ви.

Почука се. Влезе регистраторът на смъртните случаи и подаде на съдията доклада си за огледа на тялото. Ди му хвърли един поглед. Смъртта била настъпила от бавно задушаване. Освен следата от удара в слепоочието други белези на насилие не били открити. Но се установило, че жената била бременна в третия месец. Съдията бавно сгъна листа и го мушна обратно в ръкава си. После се обърна към регистратора:

— Кажете на началника на стражата да освободи човека, който бе заключен в затвора. Но за известно време да го задържи в караулното. Може би по-късно ще се наложи пак да го разпитам.

Когато регистраторът излезе, господин Хо стана и каза с дрезгав глас:

— Ако негово превъзходителство няма нищо против, ще си тръгна и аз. Трябва...

— Още не, господин Хо — прекъсна го съдията. — Първо искам да ви попитам нещо. Тук, пред господин Хуа и господин Йе.

Явно смутен, господин Хо седна обратно.

— Вие сте оставили жена си в павилиона около два часа, господин Хо — продължи съдията. — След това бяхте тук, в този кабинет, до пет, когато домоуправителят ви дойде да съобщи за смъртта ѝ. Следователно тя може да е починала по всяко време между два и пет часа. Но когато аз съобщих лошата новина, вие казахте: „Само няколко часа, след като я оставил“... Което господин Хуа и господин Йе ще потвърдят. Кажете, откъде сте знаели, че тя е умряла към четири и половина?

Хо не отговори. Той гледаше съдията с широко отворени, невярващи очи. Гласът на Ди внезапно прозвуча сурво, когато продължи:

— Ще ви кажа! След като сте убили жена си в два часа, веднага след като прислужничката е излязла от павилиона, нарочно сте нали съчай върху часовника кадилница, така че да угасне в четири и половина. Вие явно ме смятате за доста добър следовател, за което ви благодаря! Знаели сте, че ако дойда на местопрестъплението, ще открия, че жена ви е била убита и съдейки по часовника, ще решат, че злодеянието е било извършено към четири и половина. Освен това сте разчитали, че рано или късно ще се разбере, че Фън се е навъртал по това време около вратата на градината ви, подмамен от подправената бележка, която сте му изпратили. Планът ви, Хо, е бил хитро скроен — достоен е за изследовател на престъпленията. Но тъкмо внимателно подгответият ви номер, който е трябвало да ме заблуди относно времето на престъплението, стана причина за провала ви. Вие сте си казали: „Никога няма да ме заподозрат, защото времето на убийството ще бъде твърдо определено, макар и невярно: четири и половина.“ Затова по невнимание ви се изпълзна онази фраза: „Няколко часа след като я оставил!“ За момента не видях нищо странно в тези думи. Но след като установих, че ако убиецът не е Фън, значи сте вие, си ги припомних. Те бяха последното доказателство за вината ви. Петте елемента на живота не се оказаха особено благосклонни към вас, господин Хо!

Хо се изправи и попита с леден глас:

— И защо смятате, че съм искал да убия жена си?

— Ще ви кажа! Вие сте разбрали за тайните й срещи с Фън, а когато ви е съобщила, че е бременна, сте решили да погубите и двамата с един удар. Помислили сте, че бащата на нероденото дете е Фън, и...

— Не, не е той! — изведнъж изкреша Хо. — Нима мислите, че тази мизерна отрепка може да има... Не, детето беше мое, кълна се!... Единственото, за което ги биваше двамата, бяха разни лигави сантиментални празнословия!.. И състрадателните думи, които ги чуха да казват за мен, когато ги подслушваха: „Прекрасен, но доста скучен съпруг, който притежава тялото й, но — представете си! — не може да разбере възвишенната й душа.“ А аз можех, можех... — от

бесилен гняв той започна да заеква. После се овладя и продължи с по-спокоен тон: — Не исках дете от жена с душа на уличница, жена, която...

— Достатъчно! — отсече съдията. Той плесна с ръце и когато влезе началникът на стражата, му нареди: — Окови във вериги този убиец и го хвърли в затвора! Ще изслушам пълните му признания утре в съдебната зала — и след като отведоха Хо, се обърна към Йе Бън: — Прислужникът ще ви изпрати, господин Йе — а на другия корабопритежател каза: — А вие, господин Хуа, ще трябва да останете още малко, искам да поговоря с вас на четири очи.

Когато двамата останаха сами, Хуа каза работепно:

— Негово превъзходителство разкри това престъпление в забележително кратък срок! Само като си помисли човек, че Хо... — и той тъжно поклати глава.

Съдията направи кисела гримаса.

— Не бях особено убеден, че Фън е извършителят на престъпнието — сухо отбеляза той. — Уликите срещу него бяха като че ли прекалено много, а начинът, по който е било извършено убийството, никак не прилягаше на духовния му облик. Накарах носачите да ме доведат с паланкина по един заобиколен път, за да имам малко повече време за размисъл. Реших, че след като фалшивите „доказателства“ са могли да бъдат нагласени само от вътрешен човек, това трябва да е бил Хо. Добре познатият мотив: измамен съпруг, който иска с един удар да отмъсти и на невярната си жена, и на нейния любовник. Но защо Хо е чакал толкова дълго? Той е знаел всичко за бележките, които госпожа Хо е изпращала на Фън. Трябва доста отдавна да е открил, че се срещат тайно. Когато разбрах от доклада за огледа на тялото, че госпожа Хо е била бременна, реших, че именно тази новина е накарала съпруга ѝ да пристъпи към действие. И съм бил прав, въпреки че, както видяхме, емоционалната му реакция не беше точно такава, каквато очаквах — вторачвайки в корабопритежателя мрачен поглед, съдията продължи: — Фалшивите „доказателства“ са могли да бъдат изфабрикувани само от вътрешен човек, запознат с часовника кадилница, както и с почерка на госпожа Хо. Това ви спаси от обвинение в извършване на убийството, господин Хуа!

— Мен, ваше превъзходителство! — ахна Хуа.

— Разбира се! Беше ми известно, че госпожа Хо ви е посещавала и че е отказала да приеме лъстивите ви предложения. Съпругът ѝ не е знал за това, но господин Фън е бил в течение на нещата. За вас това е сериозен мотив да искате да премахнете от пътя си госпожа Хо и господин Фън. Освен това сте имали възможност да го направите, защото около два часа, когато госпожа Хо е била сама в павилиона, сте били в градината. Вие не сте извършили убийството, господин Хуа, но сте виновен, тъй като сте направили опит да прельстите чрез изнудване омъжена жена, което ще бъде потвърдено от господин Фън. Освен това сте предложили и подкуп на съпруга ѝ, което ще бъде потвърдено от домоуправителя му. Той е чул разговора ви по пладне. Утре в съдилището ще ви представя обвинение за тези две престъпления и ще ви осъдя да лежите в затвора, колкото ви се полага. Това ще бъде краят на кариерата ви в Бънлай, господин Хуа!

Хуа скочи, за да падне на колене и да проси милост, но съдията бързо продължи:

— Мога и да не ви подведа под отговорност за тези две деяния, но при следните условия: първо, още тази вечер да напишете официално писмо до бащата на госпожа Хо, надлежно подписано и подпечатано, с което го уведомявате, че може да ви върне заетите пари, когато му е удобно, при това без всякакви лихви, и, второ, да възложите на господин Фън да нарисува всички плавателни съдове, които притежавате, и да му платите по един сребърник за всяка картина — съдията вдигна ръка, за да прекъсне благодарственото словоизляжение на Хуа, и продължи: — Разбира се, всичко това е само известна отсрочка. Ако науча, че пак сте задявали някоя почтена жена, ще ви осъдя за споменатите вече престъпления. Сега идете в караулното. Там ще намерите господин Фън и ще се уговорите за картините. Дайте му веднага аванс от пет сребърника. Довиждане.

Уплашеният корабопритежател побърза да си тръгне, а съдията се надигна от стола и застана пред отворения прозорец. Известно време постоя, наслаждавайки се на нежния аромат от цветовете на магнолията, после измърмори сякаш на себе си:

— Неодобрението на нечии морални принципи не е причина да оставиш человека да умре в мизерия!

След това се обърна рязко и излезе от кабинета си.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.